

Festival a/d Werf in Utrecht, *Orbis Terrarum* in Antwerpen, *Metro>Polis* in Brussel en nu recentelijk de tentoonstelling *The Lost Past*, die in juni 2002 in Ieper plaats vindt. Deze tentoonstelling heeft met de context van de Eerste Wereldoorlog te maken: het is een heel moeilijke, emotionele, fragiele context. De tentoonstelling gaat over het begrip van het verleden, over de herinnering en het collectief geheugen en wordt in zijn logistieke opbouw een route langs historische plekken. Maar in deze stad valt dat op zijn plaats. Ieper heeft veel historisch geladen plekken en beschikt niet over een museum waar je een grote binnententoonstelling zou kunnen realiseren. Het wordt een tentoonstelling met vooral conceptuele kunstwerken –dat heeft ook weer met die gaten te maken– en ik ben ervan overtuigd dat zo'n tentoonstelling zijn publiek kan bereiken. Indien er een museum met een goede ruimte was, dan zou ik zeker daar werken. Ik begrijp de tendens om de openbare ruimte in te trekken niet goed. Publieksbereik is voor mij niet het juiste argument. Als je meer publiek wil bereiken met kunst, moet je beter aan de identiteit van je museum werken. Wat niet wil zeggen dat je technoparties in het museum moet organiseren. Dat vind ik hypocriet. Dat is alleen maar een formele daad om het publiek te onderhouden.

De reden waarom ik met *Metro>Polis* de metro ben ingetrokken was mijn fascinatie voor dit gebied. Het is de meest centrale as in Brussel en in vergelijking met ondergrondse verbindingen in andere steden ziet het er allemaal belabberd uit. Ik ben verbaasd dat geen enkele overheid zich op dit terrein engageert. Met *Metro>Polis* wou ik het debat over kunst in de openbare ruimte een andere input geven. Kunst heeft een sterk infiltrerend karakter, ze camoufleert zich als het ware in de openbare ruimte. Of je ze waarneemt, wordt in grote mate bepaald door je eigen 'prikkelbaarheid'. Tenzij je ze op een grote sokkel plaatst en roept: 'Hallo, hier staat een kunstwerk!' En dan nog. Ik vond *Metro>Polis* een geslaagd project omwille van de hoge mate van infiltratie van de meeste kunstwerken in de metrocontext. Zo maakte Peter Zimmermann een metroticket dat er helemaal uitzag als het normale metroticket, maar alles wat tekst was, verving hij door andere woorden. Waardoor ook de betekenis veranderde. De dertien kunstwerken (van o.a. Sven Augustijnen, Kobe Mathijs, Jan Kempnaers, Dirk Braeckman) werden speciaal voor *Metro>Polis* gemaakt en daarvan waren er vijf zeer scherp en precies, wat ik een hoog percentage vind wanneer je uitsluitend produceert. Minder geslaagd vond ik de aankondiging als 'tentoonstelling', wat verkeerde verwachtingen wakte bij een aantal mensen. Om de zeven stations aan te doen deed je er een tweetal uur over, wat te veel is om dertien werken te zien. Hoe dan ook, een tentoonstelling is altijd een hypothese. Bij de opening ben je gewoon blij dat ze af is. Om te kunnen oordelen of ze al dan niet geslaagd is, heb je afstand nodig.

Je kan niet categorisch spreken over kunst. Het is niet zo dat kunst moet of juist niet mag in de openbare ruimte. Telkens opnieuw moet je verschillende elementen laten samenkomen en dan pas concluderen of het kan. De ruimtelijke context is altijd mijn vertrekpunt. Wat zegt de ruimte? Wat kan ze verdragen?

Theater

Ik ga zelden naar het theater. Sinds ik de tentoonstellingen voor Festival a/d Werf maak, ga ik wel naar een aantal festivalproducties. Ondanks mijn afstand ten opzichte van het theater probeer ik toch altijd een link te leggen met de mentaliteit van het festival. Theater kent een andere logistiek en andere circuits dan tentoonstellingen. Beeldende kunstenaars werken veel minder in groepsverband dan the-

atermakers. Haat en nijd zullen wel in beide disciplines aanwezig zijn, maar uiten zich daarom niet anders. Theater kent ook een heel andere vorm van waarneming dan beeldende kunst. Je komt binnen, zet je op je stoel en na één of twee uur ga je weer naar huis. Als je dertig seconden naar een beeldend werk kijkt, dan is het al lang. In een tentoonstelling bepaal je je eigen tijdsmoment, in het theater niet.

Het Festival a/d Werf onderscheidt zich door zijn nieuwsgierigheid naar nieuwe vormen. Het neemt risico's. Het is een alternatief festival, met zeer beperkte middelen. De tentoonstellingen volgen hetzelfde spoor. In de eerste tentoonstelling (*Altered States*, 1998) presenteerde ik een aantal gevestigde kunstenaars. De tweede (*Super Space*, 1999) was een solotentoonstelling van Ann Veronica Janssens met twaalf nieuwe werken in het stadswaefsel. De derde (*Desperate Optimists*, 2000, met werken van o. a. Olaf Breuning, Elke Krystufek, Aernout Mik, Henrietta Lethonen, Imogen Stidworthy) ging over de twijfel die de kunstenaar altijd toont in het werkproces. In 2002 wordt het hoogstwaarschijnlijk weer een solotentoonstelling.

Dit jaar heet de tentoonstelling *House of Games* (met werken van o.a. Carlos Amorales, Ralf Berger, David Hernandez, Saskia Janssen, Harald Thys & Jos De Gruyter). Het gaat over performatieve genres binnen de beeldende kunst en het theater. We doen een beroep op zowel kunstenaars als acteurs, figuranten, een choreograaf en een romanschrijver. We willen een soort conceptueel spookhuis maken, een kruising tussen voorstelling en tentoonstelling. Het wezenlijk materiaal is menselijk materiaal: figuranten, dansers, acteurs, projecties waar mensen in voorkomen. In feite is het een groot experiment; het kan totaal mislukken. Maar de mislukking ervaar ik als een belangrijk leerproces. In Spanje bezocht ik een spookhuis met 'lijfspoken'. Ik was gefascineerd door de fysieke impact ervan. Zo ontstond het idee voor een tentoonstelling met dezelfde fysieke impact, maar zonder het ludieke karakter van het spookhuis. Waar we uitkomen, weet ik nu (begin april, red.) nog niet.

Van het weinige theater dat ik zie, denk ik: ja, het werkt. Recent zag ik de opvoering *Alleen alleen is een eend een eend* van Ine te Rietstap, een Nederlandse theatermaker die in residentie werkt bij Huis a/d Werf in Utrecht. Het stuk ging in feite over niets. Het was een soort grensverkenning van wat theater is. Het speelde zich af in een soort bureau waarin twee mensen –tussen slapstick en spel– wat doelloos samenkamen. Waar kom ik vandaan, waar ga ik naartoe? De grote vragen dus. En alles wordt in het midden gelaten. Het was een zeer open stuk. Ook hier weer zijn het de 'gaten' die me interesseren. In een meer recente productie van dezelfde regisseuse –die ik niet gezien heb– werkte zij met meer acteurs. Tijdens de hele voorstelling was er zulk een dreunende muziek dat je de stemmen niet kon horen. Deze uiterst hoge vorm van irritatie vind ik interessant als concept. Het heeft met een soort kanteling in de waarneming te maken. Ook Alain Platels werk boeit mij. *Ernesto* (van Koen en Sven Augustijnen) vond ik ook zeer goed, vooral door de combinatie van live dance en documentaire film over de danser in kwestie. En de veelbesproken dansvoorstelling van Jérôme Bel *The Show Must Go On* maakte een grote indruk op mij, door de lichtheid van haar bestaan. De titel is trouwens ook toepasbaar op de beeldende kunst. ●